

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs**

1. INLEIDING

Het voorontwerp van decreet werd een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR2017 1205 DOC.0471/1) op de zitting van 12 mei 2017.

De VLOR (RHO-RHO-ADV-1617-008) en de SERV (SERV_BR_20170612_SenSEHBOHogeronderwijs_ADV) brachten in de maand juni hun advies uit op dit voorontwerp van decreet.

De Vlaamse regering besliste op 7 juli 2017 (VR 2017 0707 DOC.0695/2 en /3) om het aangepaste decreet en memorie van toelichting voor te leggen aan de Raad van state binnen de 30 dagen.

Op het VOC van 12 september 2017 werd het voorontwerp van decreet informeel toegelicht aan de Sociale partners.

De Raad van State heeft het advies nummer 61.861/1/V uitgebracht met als datum 27 september 2017.

2. ADVIES RAAD VAN STATE**2.1. . Inhoudelijke aanpassingen****Artikel 11**

De Raad van State acht het niet duidelijk wat de precieze draagwijdte is van de laatste alinea van deze bepaling. Moet de Vlaamse Regering enkel instaan voor de evaluatie van de gegevens of wordt aan de Vlaamse Regering ook gedelegeerd om de beslissing te nemen tot het veralgemenen van de maximumgrens van 120 studiepunten?

In de tekst van deze bepaling wordt verduidelijkt dat de Vlaamse Regering een evaluatie uitvoert maar dat op basis van de gegevens uit de evaluatie de decreetgever vervolgens kan beslissen om de grens van 120 studiepunten te veralgemenen voor alle initiële professionele bacheloropleidingen.

Artikel 18

1. De uitgangspunten en de daaraan gekoppelde berekening van de decretale quota voor het vergelijkend toelatingsexamen van de artsen en de tandartsen acht de Raad van State niet onredelijk of onevenredig. De Raad beveelt wel aan in het licht van de betrouwbaarheid en onbetwistbaarheid

van het cijfer om in de memorie van toelichting voldoende concreet te verduidelijken welke cijfers de grondslag vormen voor het bepalen van het contingent dat de basis vormt voor de berekening van de concrete quota. De Raad van State wijst in dit verband op de vermelding in de memorie van toelichting van enerzijds het gemiddelde van de in het verleden door de planningscommissies vastgestelde cijfers en anderzijds de cijfers van het toekomstig contingent die door de planningscommissie geadviseerd werden, maar nog niet vastgelegd werden door de koning.

In opvolging van het advies en in het licht van de betrouwbaarheid en onbetwistbaarheid van het cijfer opteert de decreetgever ervoor om zich te baseren: voor de artsen op het Koninklijk Besluit van 31 juli 2017 'Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 juni 2008 betreffende de planning van het medisch aanbod' en voor de tandartsen op het Koninklijk Besluit van 5 september 2017 'Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 augustus 2011 betreffende de planning van het aanbod van de tandheelkunde'. Deze Koninklijke Besluiten wijzen resp. 838 artsen en 141 tandartsen toe aan de Vlaamse Gemeenschap. Deze aantallen vormen de basis (met name de teller van de berekeningsformule) van de berekening van de startquota voor de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde.

2. De Raad van State formuleert geen bezwaren aan sich wat de gehanteerde werkwijze betreft bij de berekening van het quotum en de gehanteerde parameters. De Raad van State wijst er wel op dat bij de eerste toepassing van het startquotum de parameter alfa bij de start op nul wordt geplaatst. Hierdoor wordt er in de quota de eerste maal geen rekening gehouden met het mogelijke uitvalpercentage van studenten die niet effectief starten. Om de verder gerangschikte studenten de mogelijkheid te bieden om de plaats van de niet ingeschreven studenten in te nemen, stelt de Raad voor om althans bij de eerste toepassing van het startquotum te werken met een wacht- of reservelijst.

De decreetgever heeft bij de start de parameter op nul geplaatst omdat het uitvalpercentage afzonderlijk voor de artsen en tandartsen nog niet concreet berekend was in het verleden. Het betrof een gezamenlijk examen voor artsen en tandartsen. Later (vanaf het najaar 2018) kan een bijstelling van het quotum op grond van deze parameter wel doorgevoerd worden op basis van concrete gegevens in de context van het afzonderlijke vergelijkende examen, cijfers die telkens jaar na jaar ook kunnen bijgesteld worden.

In opvolging van het advies wordt bij wijze van overgangsbepaling niet geopteerd voor een wachtlijst. De toepassing hiervan is niet enkel complex en creëert minder snel duidelijkheid voor studenten, maar is naar uitvoering ook moeilijk verenigbaar met het gegeven dat een behaald toelatingsticket onbeperkt geldig blijft. Studenten zouden dan ondanks de blijvende geldigheid moeten verplicht worden om voor een bepaalde datum in te schrijven, zodat hun plaats tijdig kan worden ingenomen voor de aanvang van het academiejaar.

De decreetgever opteert er eerder voor om bij wijze van een overgangsbepaling voor het eerste jaar van de invoering van het vergelijkend examen, in afwachting van een mogelijke bijstelling het jaar nadien op basis van concrete gegevens uit het nieuwe systeem van numerus fixus, de parameter alfa vast te stellen op een bepaald percentage, met name: de helft van de gemiddelde uitval (i.e. geslaagde deelnemers die zich niet in de opleiding arts of tandarts ingeschreven hebben) van de periode 2008 tot en met 2016 (inschrijvingscijfers voor 2017 zijn nog niet definitief). Het uitvalpercentage voor die periode en dus voor een systeem van numerus clausus bedraagt 15%. De decreetgever schat dat deze uitval in een systeem van numerus fixus gehalveerd wordt (i.e. uitval van 7,5%), althans toch in het jaar van invoering (2018), mede omdat deelnemers gesensibiliseerd zullen worden over de gevolgen van het onnodig innemen van plaatsen in de rangschikking ten nadele van andere deelnemers. In functie van dit percentage en door de toepassing van de berekeningsformule wordt het startquotum voor het eerste jaar voor de artsen vastgesteld op 1.102 gunstig gerangschikte kandidaten. Voor de tandartsen levert de berekeningsformule een resultaat op van 202 gunstig gerangschikte kandidaten. Voor de periode 2007-2016 was het maximum aantal startende studenten in de opleiding tandheelkunde 131 (academiejaar 2014). Het berekende startquotum is dus beduidend groter dan het

historische maximum en er kan aangenomen worden dat de bestaande opleidingscapaciteit (slechts twee opleidingen in Vlaanderen: UGent en KU Leuven) onvoldoende is om een quotum van 202 starters in de bachelor tandheelkunde op te vangen. Daarom wordt het quotum gunstig gerangschikt voor het toelatingsexamen tandheelkunde in 2018-2019 beperkt tot 135. Vanaf de volgende jaren gebeurt er een bijstelling van de in artikel 18, § 4 bepaalde quota op basis van concrete gegevens, conform de werkwijze uitgewerkt in het decreet.

3. De Raad van State stelt dat het ontwerp beantwoordt aan het grondwettelijke legaliteitsbeginsel door zelf het aantal toe te laten kandidaten vast te leggen. Het ontworpen artikel II.187, § 4, vierde lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt evenwel dat de Vlaamse Regering deze quota jaarlijks kan aanpassen. De Raad van State acht de aan de Vlaamse Regering gegeven beleidsruimte om de quota jaarlijks aan te passen als er zich een structurele wijziging voordoet in het licht van vijf opgesomde beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria, niet concreet genoeg decretaal afgelijnd.

In dit verband dient vooreerst opgemerkt te worden dat de opgesomde criteria (het aantal effectieve starters in de bacheloropleiding, het aantal afgestudeerden in de masteropleiding, het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt, het afnemende beroepenveld, (met uitzondering van de opleidingscapaciteit) overeenstemmen met de parameters uit de wiskundige formule. Het resultaat van deze formule werd vervolgens voor de tandartsen bijgesteld in functie van de opleidingscapaciteit. In de memorie van toelichting worden de beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria op grond waarvan de Vlaamse Regering een aanpassing kan doorvoeren voldoende geduid.

Verder wordt het advies van de Raad van State opgevolgd door de decretale bepaling aan te passen in de zin dat er effectief een bijstelling door de Vlaamse Regering gebeurt ingeval een wijziging van de parameter alfa wordt vastgesteld op basis van de concrete jaarlijkse gegevens. Daarnaast kan de Vlaamse Regering tot een aanpassing van de vastgestelde quota komen ingeval de overige opgesomde beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria dit kunnen verantwoorden. Dit gebeurt volgens de werkwijze op grond waarvan initieel de startquota zijn vastgelegd.

Artikel 19

De Raad van State merkt op dat de term “niet-bindende voorwaarde” een contradictio in terminis is en dus het best wordt vermeden. Hierdoor wordt er onduidelijkheid gecreëerd.

In de betreffende decretale bepaling wordt de omschrijving ‘een niet-bindende voorwaarde’ vervangen door de omschrijving ‘een remediëring’.

Artikel 20

De Raad van State stelt dat de ontworpen bepaling aangepast moet worden om te waarborgen dat elke student die aan de vereiste bekwaamheid voldoet, zich in een universitaire instelling kan inschrijven voor een master-na-masteropleiding. De beperking van de toegang tot de vervolgopleiding kan enkel betrekking hebben “op de keuze voor welke specialisatie”, zoals dit ook in de memorie wordt geduid. De Raad van State vraagt om hiertoe een bijkomende garantie decretaal in te schrijven.

In opvolging hiervan wordt in het artikel een lid toegevoegd waarin expliciet staat vermeld dat elke student het recht heeft op een toelating tot een vervolgopleiding in de specialistische geneeskunde of in de huisartsgeneeskunde.

Artikel 23

Conform met wat gesteld is bij het artikel 19 wordt de omschrijving van ‘een niet –bindende voorwaarde’ vervangen door de omschrijving ‘een remediëring’.

Artikel 26

In opvolging van het advies van de Raad van State wordt de inleidende zin van het ontworpen artikel II.298, § 1, van de Codex Hoger Onderwijs geherformuleerd als volgt: “Het administratief dossier dat door het bestuur uiterlijk samen met de antwoordnota aan de Raad en aan de verzoekende partij wordt bezorgd ...”.

Verder wordt ook geduïd dat de reglementaire bepalingen die aan het administratief dossier moeten toegevoegd worden, deze betreffen die het bestuur zelf heeft vastgesteld en niet de regels betreffen die een algemene gelding hebben en eenzijdig door de overheid worden opgelegd zoals decreten, besluiten van de Vlaamse Regering, ministeriële besluiten of omzendbrieven.

Artikel 33

De Raad van State vraagt dat de decreetgever in voldoende duidelijke bewoordingen nader preciseert welke gegevens moeten worden verwerkt en geregistreerd, alsook voor welke doeleinden dit mag gebeuren. In de ontworpen bepaling moet bijgevolg worden verduidelijkt welke gegevens in de Databank Hoger Onderwijs verzameld en verwerkt mogen worden. Daarnaast moet de mogelijkheid van de Vlaamse Regering om aanvullende doelstellingen te bepalen nauwkeurig worden omschreven, of worden weggelaten.

In opvolging van dit advies wordt in de memorie van toelichting verwezen naar de machtiging van de Vlaamse Toezichtscommissie. De bescherming van de privacy vormt het voorwerp van een machtiging van de Vlaamse Toezichtscommissie die voor DHO bekomen werd in juni 2015 : http://vtc.corve.be/docs/beraadslagingen/VTC_beraadslaging_2015_21.pdf.

In deze machtiging zijn alle punctuele gegevens opgesomd die door DHO mogen verzameld en verwerkt worden. De mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om aanvullende doelstellingen te bepalen wordt geschrapt.

2.2.. Technische aanpassingen

Een aantal louter technische aanpassingen worden op advies van de Raad van State gevolgd:

- In de inleidende zin van artikel 7 en in artikel 13 van het ontwerp wordt verwezen naar het “onderwijsdecreet 27 dat voor de zomer wordt goedgekeurd”. Inmiddels werd het decreet van 16 juni 2017 ‘betreffende het onderwijs XXVII’ bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 18 augustus 2017, zodat er op een correcte manier naar kan worden verwezen.
- In de inleidende zin van artikel 11 van het ontwerp wordt geschreven: “(...) het laatst gewijzigd bij het decreet van 30 juni 2017, wordt (...)”.
- In de inleidende zin van artikel 19 van het ontwerp wordt geschreven: “(...) het laatst gewijzigd bij het decreet van 30 juni 2017, wordt (...)”.

1.3.3. Vormvereiste

In opvolging van het advies van de Raad van State werd een kind- en jongereneffect-rapport, afgekort JOKER toegevoegd.

2.3. Gevolggeving aan het advies van de Raad van State 61.903/1/V van 30 augustus 2017

Met het advies 61.903/1/V van 30 augustus 2017 heeft de Afdeling Wetgeving van de Raad van State een advies gegeven over een ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Onderwijs ‘houdende vaststelling van de tarieven voor accreditatieaanvragen en voor aanvragen van de toets nieuwe opleiding bij Vlaamse hogeronderwijsopleidingen’. Dit ministerieel besluit past de bedragen aan voor de toets nieuwe opleidingen. De Raad van State stelt vast dat artikel 3, § 2, tweede en vierde lid, van het ontwerp van ministerieel besluit niet in overeenstemming is met artikel 4, § 1, van het decreet van 2 april 2004 houdende goedkeuring en uitvoering van het verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen

het Nederlandse en het Vlaamse hoger onderwijs, ondertekend te Den Haag op 3 september 2003. Punt 2° van artikel 4, §1, stelt namelijk dat het tarief voor de toets nieuwe opleiding per opleiding ten minste 5.000 en ten hoogste 10.000 euro bedraagt. Door met artikel 3, §2, van het ontwerp van ministerieel besluit enerzijds een tarief te bepalen dat 20.000 euro bedraagt en, anderzijds, te bepalen dat de toets nieuwe opleiding voor de omvorming van een bestaande HBO5-opleiding kosteloos is voor bepaalde hogescholen wordt niet voldaan aan deze bepaling. De Raad van State merkt op dat de bepalingen van het ministerieel besluit dan ook dienen in overeenstemming te worden gebracht met artikel 4, § 1, van het decreet van 2 april 2004. Voor het invoeren van een hoger of een lager tarief dan dat bepaald in laatstgenoemde decretale bepaling, zal die bepaling voorafgaandelijk door de decreetgever moeten worden gewijzigd. Dit wordt dan ook op basis van het hierboven vermelde advies van de Raad van State in dit decreet bijkomend geregeld.

2.4. Prejudiciële vraag voorgelegd aan het Grondwettelijk Hof

In afwachting van een Arrest van het Grondwettelijk Hof inzake een prejudiciële vraag omtrent de schending van het gelijkheidsbeginsel in het kader van de bevoegdheidsomschrijving van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen (interpretatie van het begrip “studievoortgangsbeslissing” in artikel 1.3.69°) wordt de aangepaste bevoegdheidsuitbreiding, zoals vermeld in artikel 7, 6°, j) geschrapt.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 27 april 2017. Met toepassing van artikel 6§5 van het BVR van 19 januari 2001 houdende regeling van de begrotingscontrole en –opmaak is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor begroting niet vereist.

De beperkte wijzigingen in het voorontwerp van decreet naar aanleiding van de adviezen van de verschillende adviesraden hebben geen effect op de budgettaire weerslag van het decreet .

De wijzigingen aan het voorontwerp naar aanleiding van het advies van de Raad van State situeren zich op het legistische niveau en hebben evenmin impact op de onderwijsbegroting.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

De wijzigingen in het voorontwerp van decreet hebben geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

De wijzigingen in het voorontwerp van decreet hebben geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd grotendeels aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2017/99 van 6 april 2017.

Het voorontwerp van decreet valt buiten het toepassingsgebied van de reguleringsimpactanalyse (RIA). Het betreft regelgeving waarvoor geen vrije beleidsruimte bestaat of regelgeving zonder of met weinig inhoudelijke effecten.

In opvolging van het advies van de Raad van State werd een kind- en jongereneffect-rapport, afgekort JoKER toegevoegd.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs en aan de bijhorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, te gelasten over voornoemd ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement;
3. de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs, te machtigen om te communiceren over de vooropgestelde hervorming van het toelatingsexamen voor de opleidingen arts en tandarts, teneinde de kandidaten voor 2018 tijdig te informeren in functie van een goede voorbereiding, daarbij rekening houdend met de reeds beschikbare adviezen van de werkgroepen.

Vice-minister-president,
Vlaams minister van Onderwijs,
Hilde CREVITS

Bijlagen:

- het goed te keuren ontwerp van decreet
- de memorie van toelichting
- het advies van de Raad van State
- JoKER

Bijlagen bij voorstel van beslissing 3:

- Eggermont, J. (nota aan de minister 28 september 2017), *Rapportering werkzaamheden sub-werkgroep Toelatingsexamen arts en tandarts: eventuele praktische proef voor de kandidaten van de opleiding tandheelkunde?*
- Declerck, D., De Visschere, L., Lambrechts, P., & Marks, L. (24 september 2017). *Vaardigheidstest als onderdeel van het Toelatingsexamen voor Tandartsen? Discussienota werkgroep AHOVOKS.*